

## **Cumhurbaşkanı Gül, 3. yargı paketini onayladı**

**Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yoluyla İlişkin Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanunu onayladı.**

Kamuoyunda, "3. Yargı Paketi" olarak bilinen Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yoluyla İlişkin Deva Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından onaylanarak, yayımlanmak üzere Başbakanlığa gönderildi.

Kanuna göre, Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilecek.

Uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerin yürütülmesi, savunma alındıktan sonra yeniden karar verilmek üzere, idarenin savunması alınmaksızın da durdurulabilecek. Yürütmenin durdurulması kararlarında idari işlemin hangi gerekçelerle hukuka açıkça aykırı olduğu ve işlemin uygulanması halinde doğacak telafisi güç veya imkansız zararların neler olduğunun belirtilmesi zorunlu olacak. Sadece ilgili kanun hükmünün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurulduğu gerekçesiyle yürütmenin durdurulması kararı verilemeyecek.

Rekabet Kurumu ve Şeker Kurumu'nun nihai kararlarına karşı Danıştay yerine idare mahkemesinde dava açılabilir. Kurul kararlarına karşı açılan her türlü dava, öncelikli işlerden sayılacak. İdari para cezaları dahil, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) tarafından alınan bütün kararlara karşı açılan iptal davaları da Danıştay yerine yetkili idare mahkemesinde açılabilir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun sektörle ilgili işlemlerine karşı açılacak davalar ile Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu'nun düzenleyici ve denetleyici nitelikteki kararlarına karşı, Danıştay yerine yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir.

### **Ağır ceza mahkemesinde görülecek davalar**

Terörle Mücadele Kanunu'nun (TMK) 10. maddesinin başlığı, "görev ve yargı çevresinin belirlenmesi" olarak değiştirildi. TMK kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar, Adalet Bakanlığı'nın teklifi üzerine, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK) tarafından yargı çevresi birden çok ili kapsayacak şekilde belirlenecek illerde görevlendirilecek ağır ceza mahkemelerinde görülecek. Bu mahkemelerin başkan ve üyeleri, Adli Yargı Adalet Komisyonu'nca, bu mahkemelerden başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemeyecek. Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay'ın

yargılayacağı kişilere ilişkin hükümler ile Askeri Mahkemelerin görevlerine ilişkin hükümler saklı kalacak.

TMK kapsamına giren suçlarla ilgili olarak soruşturma, HSYK'ca bu suçların soruşturma ve kovuşturmasında görevlendirilen cumhuriyet savcılarınca bizzat yapılacak. Bu Cumhuriyet savcıları, Cumhuriyet Başsavcılığı'nca başka mahkemelerde ve işlerde görevlendirilemeyecek.

### **Savcılar izne bağlı olmadan soruşturma yapabilecek**

Türk Ceza Kanunu'nun (TCK), "devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak", "anayasayı ihlal", "yasama organına karşı suç", "hükümete karşı suç", "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ne karşı silahlı isyan" "silahlı örgüt", "silah sağlama" ve "suç için anlaşma" maddelerinde düzenlenen suçlar hakkında, görev sırasında veya görevinden dolayı işlemiş olsa bile cumhuriyet savcılarınca doğrudan soruşturma yapılacak.

Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu'nun 26. maddesi hükmü saklı olacak. Bu kanunun 26. maddesi, "MİT mensuplarının veya belirli bir görevi ifa etmek üzere kamu görevlileri arasından Başbakan tarafından görevlendirilenlerin; görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden doğan veya görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı ya da 5271 sayılı Kanunun 250. maddesinin birinci fıkrasına göre kurulan ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçları işledikleri iddiasıyla haklarında soruşturma yapılması, Başbakan'ın iznine bağlıdır" hükmünü içeriyor.

Yürütülen soruşturmalarda hakim tarafından verilmesi gerekli kararları almak, bu kararlara karşı yapılan itirazları incelemek ve sadece bu işlere bakmak üzere yeteri kadar hakim görevlendirilecek.

Gözaltı süresi, yakalama yerine en yakın hakim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalamanın ardından itibaren 48 saat saati geçemeyecek.

Soruşturmanın amacı tehlikeye düşebilecekse yakalanan veya gözaltına alınan veya gözaltı süresi uzatılan kişinin durumu hakkında, Cumhuriyet savcısının emri ile sadece bir yakınına bilgi verilecek.

Gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı, cumhuriyet savcısının istemi üzerine hakim kararıyla 24 saat süreyle kısıtlanabilecek. Bu zaman zarfında ifade alınamayacak.

Kolluk tarafından düzenlenen tutanaklara, ilgili görevlilerin açık kimlikleri yerine sadece sicil numaraları yazılacak. Kolluk görevlilerinin ifadesine başvurulması gerektiği hallerde çıkartılan davetiye veya çağrı kağıdı, kolluk görevlisinin iş adresine tebliğ edilecek. Bu kişilere ait ifade ve duruşma tutanaklarında iş yeri adresi gösterilecek.

Güvenliğin sağlanması bakımından duruşmanın başka bir yerde yapılmasına karar verilebilecek.

Açılan davalara adli tatilde de bakılacak.

### **Ağır ceza mahkemelerinde görülecek davalar**

Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) yer alan örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imal ve ticareti suçu veya suçtan kaynaklanan mal varlığı değerini aklama suçu, haksız ekonomik çıkar sağlamak amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde cebir ve tehdit uygulanarak işlenen suçlarla ilgili açılan davalar, ağır ceza mahkemelerinde görülecek.

"Temel milli yararları karşı hakaret", "halkı askerlikten soğutma", "askerleri itaatsizliğe teşvik", "savaşta yalan haber yayma",

”seferberlikle ilgili görevin ihmali”, ”düşmandan unvan ve benzeri payeler kabulü” ve ”askeri yasak bölgelere girme” suçları hariç, ağır ceza mahkemelerinde görülecek diğer davalar ise şunlar:

”Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak”, ”düşmanla işbirliği yapmak”, ”devlete karşı savaşa tahrik”, ”yabancı devlet aleyhine asker toplama”, ”askeri tesisleri tahrip ve düşman askeri hareketleri yararına anlaşma”, ”düşman devlete maddi ve mali yardım”, ”anayasayı ihlal”, ”Cumhurbaşkanı’na suikast ve fiili saldırı”, ”yasama organına karşı suç”, ”hükümete karşı suç”, ”Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’ne karşı silahlı isyan”, ”silahlı örgüt”, ”silah sağlama”, ”suç için anlaşma”, ”askeri komutanlıkların gasbı”, ”yabancı hizmetine asker yazma, yazılma”, ”savaş zamanında emirlere uymama”, ”savaş zamanında yükümlülükler”, ”devletin güvenliğine ilişkin belgeler”, ”devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme” ”siyasal veya askeri casusluk”, ”devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama”, ”gizli kalması gereken bilgileri açıklama”, ”uluslararası casusluk”, ”devlet sırlarından yararlanma”, ”devlet hizmetlerinde sadakatsizlik”, ”yasaklanan bilgileri temin”, ”yasaklanan bilgilerin casusluk maksadıyla temini”, ”yasaklanan bilgileri açıklama”, ”yasaklanan bilgileri siyasal veya askeri casusluk maksadıyla açıklama”, ”taksir sonucu casusluk fiillerinin işlenmesi”, ”devlet güvenliği ile ilgili belgeleri elinde bulundurma.”

### **Çocuklara uygulanmayacak**

Bu suçlarda Ceza Muhakemesi Kanunu’nda (CMK) öngörülen tutuklama süresi 2 katı olacak. Çocuklar, bu madde hükümleri uyarınca kurulan mahkemelerde yargılanamayacak. Bu mahkemelere özgü soruşturma ve kovuşturma hükümleri çocuklar için uygulanmayacak.

Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu kanunda öngörülen diğer suçlarla ilgili ceza davalarının bir muhakeme şartı olarak günlük süreli yayınlar yönünden 4 ay, diğer basılmış eserler yönünden 6 ay içinde açılması zorunlu olacak. Kamu davasının açılması izin veya karar alınmasına bağlı olan suçlarda, izin veya karar için gerekli başvurunun yapılmasıyla dava açma süresi duracak. Durma süresi 4 ayı geçemeyecek.

### **Özel yetkili mahkemeler kaldırıldı**

TMK’nın 10. maddesinde yapılan yeni düzenleme nedeniyle, özel yetkili mahkemelerin dayanağını oluşturan CMK’nın 250, 251 ve 252. maddeleri yürürlükten kaldırıldı.

### **Süren davalar etkilenmeyecek**

CMK’nın yürürlükten kaldırılan 250. maddesinin birinci fıkrasına göre, görevlendirilen mahkemelerde açılan davalara kesin hükümlerle sonuçlandırılıncaya kadar, bu mahkemelerce bakılmaya devam edilecek.

Bu davalarda yetkisizlik veya görevsizlik kararı verilemeyecek. TMK’nın 10. maddesinin, kavuşturmaya ilişkin hükümleri, bu davalarda da uygulanacak.

CMK’nın 251. maddesinin birinci fıkrasına göre görevlendirilen cumhuriyet savcıları, yürütmekte oldukları soruşturmalara HSYK’ca TMK’nın 10. maddesi uyarınca görevlendirilen cumhuriyet savcıları göreve başlayıncaya kadar devam edecekler.

TMK’nın 10. maddesi kapsamına giren suçlarla ilgili olarak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle açılan davalarda, sanığın taşıdığı kamu görevlisi sıfatı dolayısıyla hakkında soruşturma yapılabilmesi için izin veya karar alınması gerektiğinden durma veya

düşme kararı verilemeyecek.

Mevzuatta CMK'nın 250. maddesine göre kurulan ağır ceza mahkemelerine yapılan atıflar, TMK'nın 10. maddesinde belirtilen ağır ceza mahkemelerine yapılmış sayılacak.

Askeri disiplinin sağlanması ve birtakım askeri gerekliliklerden dolayı, Askeri Ceza Kanunu kapsamındaki suçlarda hükmün açıklanmasının geriye bırakılması uygulamasından vazgeçildi.

TMK kapsamına giren suçlarla ilgili davalara, özel yetkili mahkemelerin kaldırılması nedeniyle, bu mahkemelerde bakılmasına ilişkin hüküm yürürlükten kaldırıldı.

TMK kapsamına giren suçlarla ilgili olarak, CMK'ya göre hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilecek, verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilebilecek ve ertelenebilecek.

### **Haberleşmenin gizliliğinin ihlali**

Kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlal eden kişi, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacak. Bu gizlilik ihlali haberleşme içeriklerinin kaydı suretiyle gerçekleşirse, ceza bir kat artırılabilecek.

Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerini hukuka aykırı olarak ifşa edenlere, 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası verilecek.

Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın hukuka aykırı olarak alenen ifşa eden kişi, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacak. İfşa edilen bu verilerin basın yayın yoluyla yayınlanması halinde de aynı ceza uygulanacak.

### **Kişiler arasındaki konuşmanın dinlenmesi**

Kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaları, taraflardan herhangi birinin rızası olmaksızın bir aletle dinleyen veya bunları bir ses alma cihazı ile kaydeden kişi, 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezasına çarptırılacak.

Katıldığı aleni olmayan bir söyleşiyi, diğer konuşanların rızası olmadan ses alma cihazı ile kayda alan kişiye, 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası verilecek.

Kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaların kaydedilmesi suretiyle elde edilen verileri hukuka aykırı olarak ifşa eden kişi, 2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 4 bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacak.

Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal eden kişiye, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası verilecek. Gizlilik, görüntü veya seslerin kayda alınmasıyla ihlal edilirse ceza bir kat artırılabilecek.

Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse, 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası alacak. Fiilin basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde aynı ceza uygulanacak.

Ekonomik faaliyetini bedeni çalışmasıyla sürdüren borçlunun mesleğini devam ettirebilmesi için gerekli olan her türlü eşya, aile bireyleri için lüzumlu eşya, borçlunun haline münasip evi ve öğrenci bursları haczedilemeyecek.

Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yoluyla İlişkin Deva Cezalarının Ertelenmesi Hakkında Kanuna göre, her icra dairesinde Adalet Bakanlığı'nca atanacak bir icra müdürü, yeteri kadar icra müdür yardımcısı, icra katibi ile adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonları tarafından görevlendirilecek mübaşir ve hizmetli bulunacak.

İcra müdür ve icra müdür yardımcıları, Adalet Bakanlığı'na yaptırılacak yazılı ve sözlü sınav sonucuna göre atanacak. İcra katipleri arasından bakanlıkça gerçekleştirilecek sözlü sınav sonucuna göre de icra müdür veya icra müdür yardımcılığı kadrolarına atama yapılabilecek.

İcra müdürü, icra müdür yardımcısı veya icra katibinin herhangi bir nedenden dolayı yokluğu durumunda görev ve yetkileri, adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu tarafından görevlendirilecek yazı işleri müdürü veya zabıt katibi tarafından yerine getirilecek.

İcra ve iflas dairelerince verilen kararlar gerekçeli olarak tutanaklara yazılacak.

İcra ve iflas dairelerince yapılacak her türlü icra ve iflas iş ve işlemlerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) kullanılacak. Her türlü veri, bilgi, belge ve karar, UYAP vasıtasıyla işlenecek, kaydedilecek ve saklanacak.

### **Güvenli elektronik imza, elle atılan imza yerine kullanılabilir**

Usulüne göre güvenli elektronik imza ile oluşturulan elektronik veriler senet hükmünde sayılacak ve söz konusu imza, elle atılan imza ile aynı ispat gücüne haiz olacak. Güvenli elektronik imza, kanunlarda bu imzayla yapılamayacağı açıkça belirtilmiş olan işlemler dışında, elle atılan imza yerine kullanılabilir.

Zorunlu nedenlerden dolayı fiziki olarak düzenlenen belge veya kararlar, yetkili kişilerce güvenli elektronik imzayla imzalanarak UYAP'a aktarılacak ve gerektiğinde UYAP vasıtasıyla ilgili birimlere iletilecek. Bu şekilde elektronik ortama aktarılarak ilgili birimlere iletilen belge ve kararların asılları, gönderen icra ve iflas dairesinde saklanacak, ayrıca fiziki olarak gönderilmeyecek.

### **İcra ve iflas dairelerinde nakit ödemeye son**

İcra ve iflas dairelerine yapılacak her türlü nakdi ödeme, Adalet Bakanlığı'na uygun görülecek bankalarda icra ve iflas dairesi adına açılan hesaba yatırılacak. Haciz sırasında, borçlu veya üçüncü kişiler tarafından yapılan ödeme nedeniyle tahsil edilen paralar, en geç tahsilatın yapıldığı günü takip eden ilk iş gününün çalışma saati sonuna kadar banka hesabına yatırılmak üzere icra veya mahkeme kasalarında muhafaza edilecek.

Kanunla, adli tatilde icra mahkemelerdeki dava ve işlere bakılması amacıyla düzenleme yapıldı. Buna göre, İcra mahkemesine arz edilen hususlar ivedi işlerden sayılacak ve bu işlerde basit yargılama usulleri uygulanacak.

Uluslararası ilişkilerde ortaya çıkabilecek sorunların ortadan kaldırılması amacıyla yabancı devlet aleyhine başlatılan ilamlı icra taleplerine ilişkin icra emrinde, uluslararası antlaşmalar saklı kalmak kaydıyla, borçlu devlete ait olan mallar hakkında cebri icra (kendi istekleriyle borçlarını ödemeyen borçluların, borçlarını devlet kuvveti ile ödemelerinin sağlanması) yapılabileceği ayrıca ihtar edilecek.

Kanunla, yabancı devletler aleyhine girişilecek ilamsız takiplerin yargı denetimine tabi olmaksızın, icra müdürlüğü işlemiyle başlatılmasının sakıncalarının önüne geçilmesi amacıyla değişiklik yapıldı. Buna göre, yabancı devlet aleyhine ilamsız takip yoluna başvurulamayacak.

Takip talebi, icra dairesine yazılı ve sözlünün yanı sıra elektronik ortamda da yapılacak.

### **Aile bireyleri için lüzumlu görülen eşyalar haczedilemeyecek**

Kanunla, borçlunun haline münasip evi de haczedilemeyecekler arasına alındı. Buna göre, ekonomik faaliyeti, sermayesinden ziyade bedeni çalışmasına dayanan borçlunun mesleğini sürdürebilmesi için gerekli olan her türlü eşya, para, kıymetli evrak, altın, gümüş, değerli taş, antika veya süs eşyası gibi kıymetli şeyler hariç olmak üzere, borçlu ve aynı çatı altında yaşayan aile bireyleri için lüzumlu eşya, aynı amaçla kullanılan eşyanın birden fazla olması durumunda bunlardan biri, borçlunun haline münasip evi ve öğrenci bursları haczedilemeyecek.

Haczedilecek malların kıymetinin fazla olması durumunda, bedelinden münasip bir kısmı, ihtiyacını karşılayabilmesi amacıyla borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılacak.

İcra memuru, haczi talep edilen malların haczinin caiz olup olmadığını değerlendirecek ve ona göre karar verecek.

Yabancı devlet, parlamento ve hükümet başkanı ile hükümet üyelerinin resmi ziyaret, transit geçiş gibi sebeplerle Türkiye’de buldukları sürece, bu kişileri taşıyan ulaşım araçları muhafaza altına alınamayacak ve yediemine bırakılmayacak.

Kolluk kuvvetlerinin yakaladığı hacizli motorlu araçlar, en geç 3 iş günü içinde en yakın icra müdürlüğüne teslim edilecek.

Haczedilen şey, üçüncü kişi nezdinde bulunursa, bu kişi yedieminliği kabul ettiği takdirde bu mal muhafaza altına alınmayacak.

Haczin kaldırılmasına sebebiyet veren alacaklı, o mala yönelik olarak haczin konulması ve muhafazası gibi tüm giderlerden sorumlu olacak.

### **Hacizli mallar elektronik ortamda satılacak**

Hacizli malların satış ilanı elektronik ortamda da yapılabilecek. Elektronik ortamda verilecek teklifler, hacizli malın tahmin edilen kıymetinin yüzde 50’sinden az olamayacak, teklif vermeden önce de hacizli malın yüzde 20’si oranında teminat gösterilecek.

Hacizli malların birinci ve ikinci ihalesi icra memuru tarafından, ilanda belirlenen yer, gün ve saatte, elektronik ortamda verilen en yüksek teklif üzerinden başlatılacak. Satılığa çıkarılan mal üç defa bağırıldıktan sonra, elektronik ortamda verilen en yüksek teklif de değerlendirilerek, en çok artırana ihale edilecek.

İcra ve iflas dairelerince, daire dışında tahsil edilen paralar, en geç tahsilatın yapıldığı ilk iş günü çalışma saati sonuna kadar banka hesabına yatırılmak üzere icra veya mahkeme kasalarında muhafaza edilecek.

Hacizli malların satışı açık arttırma ile yapılacak, birinci ve ikinci ihalenin yapılacağı yer, gün ve saat önceden ilan edilecek. İlan, birinci ihale tarihinden en az 1 ay önce yapılacak, açık arttırmaya elektronik ortamda teklif verme yoluyla başlanacak. Elektronik ortamda teklif verme, birinci ihale tarihinden yirmi gün önce başlayacak, ihalenin tamamlanacağı günden önceki gün sonunda sona erecek. İkinci ihalede ise elektronik ortamda teklif verme, birinci ihaleden sonraki 5. gün başlayacak, en az 20 gün sonrası için belirlenecek ikinci ihalenin tamamlanacağı günden önceki gün sonunda sona erecek.

Sınır dışı edildikleri veya Türkiye’yi terk etmeleri istenildiği halde müsaadesiz gelmeye yeltenen yabancılar, 2-5 bin TL para cezası ile cezalandırılacak ve sınır dışı edilecek.

Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yoluyla İlişkin Deva Cezalarının Ertelenmesi Hakkında Kanuna göre, bölge adliye mahkemelerinin devreye girdiği tarihe kadar, Yargıtay’ın bozma kararlarına karşı

mahkemelerin verdiği direnme kararlarının temyizi halinde dava dosyası önce kararı veren daireye gönderilecek. Karar veren daire direnmeyi yerinde görürse kararını düzeltecek, yerinde görmezse talebi 10 gün içinde Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'na iletcek.

İçişleri Bakanlığı'nca oturmaya mecbur kılındıkları yerlerden kaçan yabancılara, 1 aydan 2 yıla kadar hapis cezası yerine, mülki amirce 500 liradan 3 bin liraya kadar idari para cezası verilecek.

Sınır dışı edildikleri veya Türkiye'yi terk etmeleri istenildiği halde, müsaadesiz gelmeye yeltenen yabancılar, 1 yıla kadar hapis cezası yerine, mülki amir tarafından 2 bin liradan 5 bin liraya kadar idari para cezası ile cezalandırılacak ve sınır dışı edilecek.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan belge almadan seyahat acenteliği yapanlara verilen 3 aydan 6 aya kadar hapis ve 1000 güne kadar adli para cezası, 2 bin liradan 5 bin liraya kadar idari para cezası olarak uygulanacak. Bakanlıktan belge almadan rehberlik yapanlara da 500 liradan 2 bin liraya kadar idari para cezası verilecek.

Kanunla, idari görevlerden Danıştay üyeliğine seçileceklerin devlet hizmetlerindeki 20 yıl çalışma şartı 15 yıla indiriliyor.

TBMM Genel Sekreteri ile düzenleyici ve denetleyici kurumların başkanları da Danıştay üyesi olabilecek.

Kamu kurum ve kuruluşlarının başhukuk müşavirleri, birinci hukuk müşavirleri, hukuk hizmetleri başkanı ve hukuk işleri müdürü Danıştay üyesi olabilecek.

#### **Dilekçede kimlik numarası da olacak**

Kanunla, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nda bulunan 6 bin dosyanın karara bağlanabilmesi için, geçici süreyle kurulun yapısı ve çalışma usulu değiştiriliyor. Geçici süre sonunda birikmiş dosyaların 2-3 yıl içinde karara bağlanması hedefleniyor. Böylece, Danıştay'ın ilk derece sıfatıyla baktığı davaların azaltılmasına paralel olarak, kurula yeni dosya gelişi azalacak ve süre sonunda kurul eski yapısına dönecek.

Bu düzenlemenin yayımı tarihinden önce ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştay'da açılan davalarla, bu hüküm ile idare ve vergi mahkemelerinin görevleri kapsamına alınan davaların Danıştay'da görülmesine devam edilecek.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının Danıştay, idare mahkemesi ve vergi mahkemesinde açtıkları idari davalardaki dilekçelerine, kimlik numarası da eklenecek.

Hakim veya mahkeme; tutuklamaya, tutuklamanın devamına ve tahliye isteminin reddine ilişkin karar verirken, kuvvetli suç şüphesinin varlığını, tutuklama nedenlerinin varlığını ve tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu somut olgularla gerekçelendirecek.

Hakimlerin tutuklama yerine adli kontrol uygulayabileceğine yönelik düzenlemedeki süre sınırı kaldırılıyor.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından onaylanarak, yayımlanmak üzere Başbakanlığa gönderilen "3. Yargı Paketi"ne ilişkin kanuna göre, elektrik enerjisi hakkındaki suç, nitelikli hırsızlık kapsamından çıkartılıyor. Suçun, sıvı veya gaz halindeki enerji hakkında ve bunların nakline, işlenmesine veya depolanmasına ait tesislerde işlenmesi halinde, 5 yıldan 12 yıla kadar hapis cezası, 15 yıla kadar hapis cezası olarak uygulanacak. Suçun örgütlü işlenmesi durumunda ceza yarı oranda artırılacak.

Elektrik enerjisinin, suyun veya doğalgazın; sahibinin rızası olmaksızın, tüketim miktarının belirlenmesini engelleyecek şekilde tüketilmesi halinde kişi 2-5 yıl yerine 1-3 yıl hapis cezasına

çarpıtılacak.

Karşılıksız yararlanma suçunda fail, azmettiren veya yardım edenin pişmanlık göstererek mağdurun uğradığı zararı soruşturma tamamlanmadan önce tazmin etmesi halinde kamu davası açılmayacak. Zararın hüküm verilmeye kadar tamamen tazmin edilmesi halinde ise verilecek ceza 3'te 1'ine kadar indirilecek.

Kanunla, örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişiye ayrıca örgüte üye olmak suçundan verilecek cezada maktu indirim yapılması yerine, hakime indirim yapıp yapmama, yapacaksa bu indirimin oranı hakkında takdir yetkisi tanınıyor.

Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi örgüt üyesi olarak cezalandırılacak ancak örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza 3'te 1'ine kadar indirilebilecek.

Bir kimseyi, görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolla vaatte bulunulmasına zorlayan kamu görevlisi, 5-12 yıl hapis cezasına çarptırılacak. Kişi, "haklı bir işinin gereği gibi hiç veya vaktinde görülmeyeceği endişesiyle, kendisini mecbur hissederek kamu görevlisine veya yönlendireceği kişiye menfaat temin ederse" zorlamanın varlığı kabul edilecek.

Göreviyle ilgili bir işi yapması ya da yapmaması karşılığında kamu görevlisine veya göstereceği kişiye menfaat sağlayan kişiye, 4 yıldan 12 yıla kadar hapis cezası verilecek. Rüşvet konusunda anlaşmaya varılırsa suç tamamlanmış gibi ceza uygulanacak.

Kamu görevlisi rüşvet talebinde bulunur fakat kişi bunu kabul etmezse ya da kişi rüşvet teklifinde bulunur ve kamu görevlisi kabul etmezse, ceza yarı oranında indirilecek. Rüşvete aracılık eden kişi müşterek fail olarak cezalandırılacak.

### **Rüşvet alan kişi hakim, savcı, hakem, bilirkişi ise...**

Rüşvet alan veya bu konuda anlaşmaya varan kişinin, yargı görevi yapan, hakem, bilirkişi, noter veya yeminli mali müşavir olması halinde ise verilecek ceza 3'te 1'den yarısına kadar artırılabilecek.

Rüşvet suçu; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile bunların kurduğu şirketler ve vakıflar, dernekler, kooperatiflerce işlenmesi halinde de uygulanacak.

Yabancı kamu görevlisinin yanısıra, uluslararası mahkemelerde görev yapan hakimler, uluslararası parlamento üyeleri, tahkim için görevlendirilen hakemler de rüşvet almaları halinde rüşvet suçundan yargılanacak.

Rüşvet suçunun, yurtdışında yabancı bir kişi tarafından işlenmekle birlikte; Türkiye'nin, Türkiye'deki kamu kurumunun, Türk kanunlarına göre kurulmuş özel hukuk tüzel kişisinin, Türk vatandaşının tarafı olduğu uyuşmazlık ya da kurum ve kişilerle ilgili işlemin yapılması veya yapılmaması için işlenmesi halinde, rüşvet veren, rüşvet alan ve aracılık eden kişiler hakkında Türkiye'de buldukları takdirde resen soruşturma yapılacaktır.

Rüşvet alan kişi ve kamu görevlisinin, durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce rüşvet konusu para veya eşyayı makamlara aynen teslim ederse ya haber verirse cezaya çarptırılmayacaktır. Rüşvet veren kişi de pişmanlık duyarak kamu görevlilerini haberdar ederse rüşvet suçundan hakkında işlem yapılmayacaktır.

Kamu görevlisi üzerinde nüfuz sahibi olan kişinin, haksız bir işin yaptırılması amacıyla girişimde bulunması için, kendisine veya yönlendireceği kişiye menfaat temin etmesi halinde hakkında 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası verilecek. Kişinin kamu görevlisi olması halinde



verilecek ceza yarı oranında artırılacak. İşinin gördürülmesi karşılığında veya gördürüleceği beklentisiyle menfaat sağlayan kişi ise 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezasına mahkum edilecek. Menfaat temini konusunda anlaşmaya varılması halinde dahi, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunacak.

### **Yargı görevi yapanı etkileyene ceza**

Görölmekte olan bir davada veya devam eden soruşturmada, hukuka aykırı karar vermesi veya gerçeğe aykırı beyanda bulunması için yargı görevi yapanı, bilirkişiye veya tanığı etkilemeye teşebbüs eden kişi, 2 yıldan 4 yıla kadar hapis cezasına çarptırılacak.

İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacak.

Soruşturmanın gizliliğini ihlal eden kişi, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezasına mahkum edilecek. Kapalı yapılmasına karar verilen duruşmadaki açıklama ve görüntülerin gizliliğini ihlal eden kişi de aynı cezaya çarptırılacak.

Hafif hapis ve hafif para cezalarının idari para cezasına dönüştürülmesinde kararı Cumhuriyet Savcısı değil, mülki amir yetkili olacak.

### **Tutuklama yerine uygulanacak adli kontrolde süre sınırı kaldırıyor**

Tutuklamaya ilişkin kararlarda kuvvetli suç şüphesi ve tutuklama nedenlerinin varlığıyla tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunun somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça yazılması gerekecek. Hakim veya mahkeme, tutuklamaya, tutuklamanın devamına ve tahliye isteminin reddine ilişkin karar verirken, kuvvetli suç şüphesinin varlığını, tutuklama nedenlerinin varlığını ve somut olayda tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu somut olgularla gerekçelendirecek.

Kanunla, CMK'da yer alan, hakimlerin tutuklama yerine adli kontrol uygulayabileceğine yönelik düzenlemedeki süre sınırı kaldırıyor. Yürütölen soruşturmada, CMK'nın 100. maddesinde belirtilen tutuklama sebeplerinin varlığı halinde, şüphelinin tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verilebilecek.

”Konutunu ve belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek ile belirlenen yer veya bölgelere gitmemek” şartları da şüphelinin tabi tutulacağı yükümlölükler arasında yer alacak.

Bankalara, finansal kuruluşlara veya paranın sayım ve incelemesini yaparak bankalara destek hizmeti veren kuruluşlar ile dövize ilişkin işlemler yapmasına izin verilen şirketlerden, paranın sahte olduğunu anlayıp da bildirmeyenlere savcı tarafından bin-5 bin TL idari para cezası verilecek.

### **Basın yayın suçlarının infazına erteleme**

31 Aralık 2011 tarihine kadar basın yayın yoluyla ya da düşünce açıklama yöntemleriyle işlenen, adli para cezası ya da üst sınırı 5 yıldan fazla olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı kamu davası açılması ile kovuşturmanın veya kesinleşmiş olan mahkumiyet hükmünün infazı ertelenecek.

Kamu davasının açılmasının veya kovuşturmanın ertelenmesi kararı verilen kişinin, erteleme kararının verildiği tarihten itibaren 3 yıl içinde yeni bir suç işlememesi halinde, kovuşturmaya yer olmadığı veya düşme kararı verilecek.

Mahkumiyet hükmü, infazı ertelenen kişi hakkında bu mahkumiyete bağlı olarak herhangi bir hak yoksunluğu doğurmayacak. Ancak bu kişinin, erteleme kararının verildiği tarihten itibaren 3 yıl içinde yeni bir suç işlemesi halinde, bu suçtan dolayı kesinleşmiş

hükümle cezaya mahkum olduğu takdirde, ertelenen mahkumiyet hükmüne bağlı hukuki sonuçlar, kişi üzerinde doğacak ve ceza infaz olacak.

Dosyaların gereksiz şekilde dolaşarak zaman kaybının önlenmesi amacıyla, kanunun yasalaşıp yürürlüğe girdiği tarih itibariyle, elektrik, su ve doğalgaz hırsızlığı nedeniyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nda bulunan dosyalar başsavcılıkça, ilgili dairelerde bulunan dosyalar ise dairelerce kararı veren mahkemeye gönderilecek.

Kanun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle koşullu salıverilmesine bir yıldan az süre kalan ve açık ceza infaz kurumunda bulunan iyi halli hükümlülerin, talepleri halinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik uygulanmak suretiyle, infazına karar verilebilecek.

### **Bazı kişilerin 12 Eylül öncesi mağduriyeti gideriliyor**

Kanunla, 12 Eylül öncesinde örgüt dışında tutularak cezaları ayrı ayrı uygulanan kişiler ile örgüt kapsamında değerlendirilerek haklarında tek bir ceza uygulanan kişiler arasındaki eşişsizlik gideriliyor.

Buna göre, 12 Eylül 1980 tarihinden önce işlenen suçlardan dolayı lehe kanun, TCK'nın cezaların içtimasına ilişkin hükümleri uygulandıktan sonra ortaya çıkan ceza göz önünde bulundurularak belirlenecek. Belirlenen bu ceza infaz bakımından lehe hükümler içeren kanuna göre infaz edilecek.

Kanunla, açık ceza infaz kurumuna alınma koşullarında iyileştirme yapılıyor. Buna göre, terör suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar ile cinsel dokunulmazlığa karşi işlenen suçlar hariç olmak üzere; kasıtlı suçlardan toplam 3 yıl ya da daha az hapis cezasına mahkum olanların, taksirli suçlardan toplam 5 yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkum olanların, adli para cezasının infazı sürecinde tazyik hapsine (borcunu ödemeyenleri ödemeye zorlayan hapis türü) tabi tutulanların cezaları doğrudan açık ceza infaz kurumlarında yerine getirilecek. Bu hüküm 31 Aralık 2017 tarihine kadar uygulanacak.

### **Kadro artırıldı**

Kanunla, Adalet Bakanlığı'na verilen kadro miktarı artırılıyor.

Adalet Bakanlığı'na icra müdürü, müdür yardımcısı, icra katipliği, memur ve hizmetli kadroları için 6 bin 896 kadro, koruma ve güvenlik görevlisi için ise 56 kadro ihdas edildi.

Danıştay'a da 40 tetkik hakimi alınacak.